

TÜRK SERMAYE PİYASASINDA YENİ BİR VARLIK GRUBU: KRİPTO VARLIKLAR

Kripto varlıkların yasal düzenlemeye kavuşturulmasında önemli bir adım atılarak Kripto Yasa Teklifi, TBMM'ye sunuldu.

Kripto varlıklara ilişkin kanuni düzenleme, "6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" ("**Kanun Teklifi**") olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne 16.05.2024 tarihinde sunuldu.

Kanun Teklifi'nin yasalaşması halinde "Kripto Varlıklar" yeni bir varlık türü olarak yasal düzenlemeye kavuşmaktadır. Kanun Teklifi, kripto varlık hizmet sağlayıcıların lisans almasını zorunlu kılmakta, kripto piyasasındaki faaliyetleri denetim altına alarak kapsamlı yükümlülükler getirmektedir. Kanun Teklifi özellikle blokzincir teknolojisine dayanan kripto varlıkların platformlar nezdindeki alım-satım faaliyetlerini düzenleyerek müşterileri de korumayı hedeflemektedir.

Kanun Teklifi birçok konuda Sermaye Piyasası Kurulu'na ("**Kurul**" veya "**SPK**") yetki vererek ikincil düzenlemelerin önemini artırmıştır. Kanun Teklifi'nin kabul edilmesi halinde Kurul tarafından çıkarılacak ikincil düzenlemelerin dikkatle takip edilmesi önem arz etmektedir.

I. YÖNETİCİ ÖZETİ

- Kanun Teklifi, blokzincir teknolojisini değil, bu teknolojiye dayanmakta olan kripto varlıkların platformlar nezdindeki alım-satım faaliyetlerini düzenlemeyi amaçlamaktadır.
- Kanun Teklifi ile kripto varlık tanımlanmış, kripto varlık hizmeti sağlayanların SPK'dan izin alması zorunluluğu getirilmiştir. Kanun Teklifi'nin yasalaşması halinde kripto varlık hizmet sağlayıcıları olan kripto para borsalarının kuruluşu ve faaliyetleri SPK'nın iznine ve denetimine tabi kılınacaktır. SPK'ya bu konularda ilke ve esasları belirlemesi için ikincil düzenlemeler çıkartma yetkisi verilmektedir.
- Kanun Teklifi, platform yönetim kurulu üyelerinin kusurlarına göre cezai olarak zimmet suçu hükümlerine tabi olacaklarını ve müşterilere verdikleri zararlarla sınırlı olarak şahsen iflaslarına mahkemece karar verilebileceğini düzenlenmektedir.
- Kanun Teklifi uyarınca hizmet sağlayıcıların varlıkları ile müşteri varlıkları ayrıştırılmaktadır. Müşteri varlıklarının korunması amacıyla; kripto varlık hizmet sağlayıcılarının borçları nedeniyle müşterilerin nakit ve kripto varlıkları hacze, rehne ve ihtiyati hacze tabi tutulamayacaktır.

- E. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca müşterilere ait nakit ve kripto varlıkların elektronik ortamda sorgulanabilmesi ve bu varlıklara ilişkin tedbir, haciz gibi benzeri her türlü idari ve adli taleplerin kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından yerine getirilmesi düzenlenmektedir.
- F. Kanun Teklifi uyarınca mevcut kripto varlık hizmet sağlayıcılarının Kanun Teklifi'nin kabul edilip yürürlüğe girmesinden itibaren 1 (bir) ay içerisinde SPK'dan izin almaları gerekmekte olup izin al(a)mayan kripto varlık hizmet sağlayıcılarının 3 (üç) ay içinde faaliyetlerini sonlandırması gerekecektir.

II. KANUN TEKLİFİ İLE GETİRİLEN DÜZENLEMELER

- 1) Kanun Teklifi'nin kabulü ve yürürlüğe girmesi ile aşağıdaki tanımlamalar SPK Mevzuatına girecektir:
- Kripto varlık** “*Dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak elektronik olarak oluşturulup saklanabilen, dijital ağlar üzerinden dağıtımı yapılan ve değer veya hak ifade edebilen gayri maddi varlıklar*” olarak geniş ve kapsayıcı bir şekilde tanımlanmıştır. Ayrıca genel gerekçede kripto varlıklar; “menkul kıymet”, “elektronik para”, “fayda tokenları” ve “telif hakkına benzer bir sahiplik kanıtı oluşturan kripto varlıklar” şeklinde bir gruplandırma yapılmasının mümkün olduğu ifade edilmiştir.
 - Kripto varlık hizmet sağlayıcı** “*Platformları, kripto varlık saklama hizmeti sağlayan kuruluşları ve bu Kanuna dayanılarak yapılacak düzenlemelerde kripto varlıkların ilk satış ya da dağıtımını dahil olmak üzere kripto varlıklarla ilgili olarak hizmet sağlamak üzere belirlenmiş diğer kuruluşları,*” ifade edecek şekilde tanımlanmaktadır. Bu geniş tanım uygulamada kripto para borsalarını ifade etmektedir.
 - Kripto varlık saklama hizmeti sağlayanlar** yine Kurul tarafından yetkilendirilecek olup “*Platform müşterilerinin kripto varlıklarının veya bu varlıklara ilişkin cüzdandan transfer hakkı sağlayan özel anahtarların saklanması, yönetimini veya Kurulca belirlenecek diğer saklama hizmetlerini*” yerine getirecektir. **Platform** da “*Kripto varlık alım satım, ilk satış ya da dağıtım, takas, transfer, bunların gerektirdiği saklama ve belirlenebilecek diğer işlemlerin bir veya daha fazlasının gerçekleştirildiği kuruluşları,*” niteler şeklinde geniş tanımlanmıştır.
 - Cüzdandan** ise, soğuk ve sıcak cüzdandan daha geniş bir tanım ile “*Kripto varlıkların transfer edilebilmesini ve bu varlıkların ya da bu varlıklara ilişkin özel ve açık anahtarların çevrim içi veya çevrim dışı olarak depolanmasını sağlayan yazılım, donanım, sistem ya da uygulamaları*” olarak nitelendirilmiştir. Müşterilere cüzdandan adreslerinin açık anahtarı verilmekte, cüzdandan adreslerinin kontrolü platformlarca sağlanmaktadır. Müşteriler tarafından hesaba yatırılan nakit ve kripto varlık tutarları, platformların banka hesaplarına ve kontrolü platformlarda olan cüzdanlara aktarılmaktadır. Aktarılan tutarlar karşılığında platform üzerinde müşteriler adına kaydı Türk Lirası ve kripto varlık bakiyeleri oluşturulmaktadır.
- 2) Kanun Teklifi tüm piyasa oyuncularına yönelik düzenlemeler getirmektedir. Bu kapsamda;
- Kripto para borsalarını da kapsayan kripto varlık hizmet sağlayıcılarının kurulması Kurul iznine bağlanacaktır. Bunların kuruluşlarına ve faaliyete başlamalarına, ortaklık yapısına, yöneticilerine, personeline, organizasyonuna, sermayelerine ve sermaye yeterliliğine, yükümlülüklerine, bilgi sistemleri ve teknolojik altyapılarına, pay devirlerine, yapabilecekleri faaliyetlere, faaliyetlerinin geçici veya sürekli olarak durdurulmasına ilişkin esaslar ile faaliyetleri sırasında uymaları gereken diğer ilke ve esaslar Kurul tarafından belirlenecektir. Kripto varlık hizmet sağlayıcıları, güvenlik için iç kontrol sistemlerini oluşturacak ve teknolojik altyapıları konularında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma

Kurumunun (“**TÜBİTAK**”) belirleyeceği kriterlere uygunluk sağlayacaklardır. Ayrıca Kripto varlık hizmet sağlayıcıları, faaliyet sürdürmede denetime tabi olacak olup Türkiye Sermaye Piyasaları Birliğine üye olmaları zorunlu tutularak bir meslek kuruluşu bünyesinde temsil edilmeleri sağlanacaktır.

- b. Yurt dışında yerleşik platformlar doğrudan yasaklanmamış olup kripto hizmet sağlayıcının Türkçe internet sitesi oluşturması, Türkiye’de işyeri açması, Türkiye’de tanıtım ve pazarlama yapması Kurul iznine tabi hale gelecektir. Kurul iznine tabi olmayan yabancı platformlar İngilizce dilinde, Türkiye şubesi ve pazarlaması olmadan Türkiye’ye yerleşik müşterilere hizmet verebilecek ancak bu faaliyetlerin Türkiye’de yerleşik müşterilere yönelik olup olmadığının tespitine ilişkin ilave kısıtlar Kurul tarafından belirlenecektir.
 - c. Platformlar üzerinden kripto varlıkların alınıp satılmasına ve ilk satış ya da dağıtımın yapılmasına; kripto varlıkların takasına, transferine ve saklanmasına ilişkin usul ve esaslar yine Kurul tarafından düzenlenecektir. Ayrıca, platformlar piyasa bozucu nitelikte işlem ve işlemlerin tespit edilmesi ve önlenmesi amacıyla gözetim sistemi kurmakla yükümlü kılınmaktadır. Platformlarda gerçekleşen tüm transfer işlemlerinin kayıt altına alınmasına yönelik bir yükümlülük getirilerek şeffaflık sağlanması amaçlanmaktadır.
 - d. Bankalara yükümlülük getirecek Kurul düzenlemeleri için Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun görüşü alınması gerekecektir.
 - e. Müşteriler ile kripto varlık hizmet sağlayıcılar arasında sözleşme imzalanması zorunlu tutulacak, sözleşme uzaktan iletişim araçlarıyla mesafeli şekilde veya Kurul’un izin vereceği diğer yöntemlerle imzalanabilecektir. Bu çerçevede müşterilerin kimlik tespiti yapılacaktır. Müşteriler kripto varlık piyasasının risklerinden sorumlu tutulacaktır.
 - f. Kripto fenomenleri ve kripto reklamları; bilgi suiistimali, piyasa dolandırıcılığı ve piyasa bozucu davranışlar çerçevesinde Kurul tarafından denetlenebilecektir.
 - g. Şirketler, Kurul’un ikincil düzenlemeleri çerçevesinde hisse senedi, bono, tahvil gibi sermaye piyasası araçlarını Merkezi Kayıt Kuruluşu sistemine dâhil olmadan kripto varlık olarak ihraç edebileceklerdir.
- 3) Müşteriler ve kripto varlık alım satım platformları arasındaki olası uyuşmazlıkların çözümü genel hükümlere tabi tutulacaktır. Bir başka ifadeyle, kripto varlıklar sermaye piyasası aracı tanımı dışında tutulduğundan, Yatırımcı Tazmin Merkezi tarafından yürütülen tazmin hükümleri kripto varlıklar için uygulanmayacaktır. Platformlara Kurul tarafından faaliyet izni verilmiş olmasının, işlemlerin kamunun güvencesi altında olduğu anlamına gelmeyeceği ifade edilmiştir. Dünyada ve Türkiye’de yaşanan suiistimler vurgulanarak siber saldırı ve bilgi güvenliği ihlali gibi fiillerden kripto varlık hizmet sağlayıcıların Türk Borçlar Kanunu’nun tehlike sorumluluğu hükümleri kapsamında sorumlu olacağı düzenlenmiştir. Kurul, müşteri ile kripto hizmet sağlayıcı arasındaki sözleşmede asgari hususlara ilişkin belirlemeler yapabilecektir. Sağlayıcıların müşterilerine karşı sorumluluğunu ortadan kaldıran veya sınırlandıran her türlü sözleşme şartı geçersiz olacaktır.
- 4) Düzenleme ile müşterilere ait nakit ve kripto varlıklara ilişkin tedbir, haciz, adli makamlarca el koyma ve benzeri her türlü idari ve adli taleplerin münhasıran kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından yerine getirilmesi, bu varlıkların bilişim sistemleri vasıtasıyla sorgulanması ve gerekirse elektronik ortamda haczi mümkün olacaktır.
- 5) Kanun Teklifi müşteri nakitlerinin ve kripto varlıklarının kripto varlık hizmet sağlayıcıları varlıklarından ayrı tutulmasına yönelik düzenlemeler getirmektedir. Bu kapsamda, kripto varlık hizmet sağlayıcıların borçları nedeniyle müşterilerin nakit ve kripto varlıklarının haczedilemeyeceği, rehnedilemeyeceği ve üzerlerine ihtiyati tedbir konulamayacağı düzenlenerek, müşteri varlıklarının koruma altına alınması amaçlanmaktadır.

- 6) Rehin sözleşmesine konu olacak kripto varlıklar için, sermaye piyasası araçları ile türev araçlara ilişkin finansal sözleşmeleri konu edinen rehin sözleşmelerine benzer şekilde, 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu uygulanmayacaktır.
- 7) Platformlar her yıl bir önceki yılki faiz gelirleri hariç tüm gelirlerinin %1'ini Kurul'a, %1'ini TUBİTAK'a ödeyeceklerdir.
- 8) Kanun Teklifi, platform yönetim kurulu üyelerinin kusurlarına göre cezai olarak zimmet hükümlerine tabi olacaklarını ve müşterilere verdikleri zararlar sınırlı olarak şahsen iflaslarına mahkemece karar verilebileceğini düzenlenmektedir.
- 9) Kanun Teklifi'nin uygulanması konusunda çok çeşitli tedbirler alınmış; Kurul'a, erişimin engellenmesi, içeriğin kaldırılması ve idari para cezası verilmesi ile Sermaye Piyasası Kanunu tedbir hükümlerini kripto varlık piyasasına uygulama yetkisi tanınmıştır.
- 10) Kripto varlıklara yönelik yatırım danışmanlığı ve portföy yöneticiliği konusunda ilke ve esasları belirleme yetkisi Kurul'a verilmektedir.

III. YÜRÜRLÜK VE UYUM

Kanun Teklifi'nin kabulü halinde yasal düzenlemeler yayımı tarihi itibarıyla yürürlüğe girecek olup bu kapsamda;

- i. Uyum ve geçiş hükümleri uyarınca mevcut hizmet sağlayıcılar **1 (bir) ay** içinde Kurulca belirlenecek belgeler ve ikincil düzenlemelere göre Kurul'a başvuruda bulunarak izin ve yetki belgesi almalıdır.
- ii. Faaliyetlerine devam etmek istemeyenler ise müşteri menfaatlerini zarara uğratmadan **3 (üç) ay** içerisinde tasfiye kararı verecektir.
- iii. Kanun Teklifi'nin yürürlüğü sonrasında faaliyete başlamak isteyenler Kurul'dan izin almalıdır.
- iv. Faaliyetini Kanun Teklifi'ndeki düzenlemelere uyumlu hale getirmeyen yurt dışında yerleşik kripto varlık hizmet sağlayıcılar Türkiye'de yerleşik kişilere yönelik faaliyetlerini Kanun Teklifi'nin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden **3 (üç) ay** içerisinde sonlandırmak zorunda kalacaktır.
- v. İzin alınmaksızın hizmet verilmesi izinsiz hizmet sağlayıcılığı faaliyeti suçunu oluşturacaktır.

Ayrıntılı bilgi için bizimle temasa geçebilirsiniz.

Kemal Tağa

Ortak Avukat

kemal.taga@aschukuk.com

Başak Güler

Avukat

basak.guler@aschukuk.com

İşbu bilgilendirme notu 16.05.2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne ilişkin bilgilendirme amacıyla 20 Mayıs 2024 tarihi itibarıyla hazırlanmıştır.

İşbu bilgilendirme notu içerisinde yer alan değerlendirmeler hukuki tavsiye ya da hukuki görüş niteliği teşkil etmemekte olup, bu değerlendirmelerden ötürü herhangi bir şekilde Aksu Çalışkan Beygo Avukatlık Ortaklığı'na sorumluluk tahmini mümkün değildir.

Bu bilgi notunun kapsamındaki soru ve sorunlarınız bakımından hukuki danışman görüşü alınması tavsiye edilir.

ASChukuk

AKSU ÇALIŞKAN BEYGO AVUKATLIK ORTAKLIĞI

Adres

Harmancı Giz Plaza
Kat: 3-8-15-16-17
Levent İstanbul

Telefon

+90 212 284 98
82

Faks

+90 212 284 98 83
+90 212 279 63 32

E-Posta / Web Sitesi

info@aschukuk.com
www.aschukuk.com